

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Κριτική: Μάκης Τσίτας – Πέντε στάσεις [Εκδόσεις Μεταίχμιο]

Λεύκη Σαραντινού — Νοέ 3, 2020 — Last updated Νοέ 3, 2020

Κοινοποίηση   Αποθήκευση

Ο **Μάκης Τσίτας** μας χαρίζει με τις **“Πέντε στάσεις”** του έναν από τους δυνατότερους μονολόγους της νεοελληνικής πεζογραφίας, κάνοντας, αν και άντρας, μία καλοζυγισμένη βουτιά στην ψυχολογία μιας παντρεμένης γυναίκας, μητέρας και συζύγου.

Πρόκειται για την προσωπική κατάθεση ψυχής μιας πραγματικά δυνατής, όπως αποδείχτηκε, γυναίκας, η οποία έπεσε θύμα των λανθασμένων επιλογών της. Το μόνο σίγουρο είναι ότι ο αναγνώστης θα καθηλωθεί από το δράμα της Τασούλας και διαβάσει τη νουβέλα αυτή απνευστί.

Η Τασούλα είναι μία γυναίκα μεγαλωμένη σε ένα χωριό της βόρειας Ελλάδας, η οποία στα νιάτα της ατένιζε με ανοιχτά φτερά το μέλλον και έκανε όνειρα. Ενώ σπουδάζει νοσηλευτική στη Θεσσαλονίκη, έχει την ατυχία να γνωρίσει και να ερωτευτεί κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού στην Αθήνα τον Θεόφιλο, έναν επαγγελματία οδηγό λεοφωρείου ο οποίος θα αποδειχτεί ότι δεν είναι αυτός που φαίνεται. Θα αποβάλλει δια παντός μετά τον γάμο τους το τρυφερό πρόσωπο που επιδείκνυε στην αρχή της σχέσης τους, τότε πια που θα είναι αργά για την έγκυο Τασούλα να ανακαλέσει τις απερίσκεπτες και βιαστικές

κινήσεις της, και θα μεταμορφωθεί σε έναν μπερμπάντη και τσιγκούνη σύζυγο, αλλά και σε έναν αδιάφορο πατέρα.

Έκτοτε η Τασούλα μια ζωή θα καταριέται την άρνηση να ακούσει τους γονείς της, οι οποίοι ήταν εξαρχής αντίθετοι με αυτόν τον γάμο. Δεν θα σκύψει όμως το κεφάλι. Αντιθέτως, θα γίνει η γυναίκα πρότυπο της εποχής, μητέρα, εργαζόμενη, νοικοκυρά, η οποία θα ανεχτεί τα πάντα από τον σύζυγό της, έναν άντρα εγκλωβισμένο στα ψυχικά τραύματα των δύσκολων παιδικών του χρόνων. Θα παραμερίσει την προσωπική της ευτυχία χάριν των παιδιών της και θα αφοσιωθεί ολότελα στη δουλειά της ως νοσηλεύτρια, προσπαθώντας να ξεχάσει όσα τραβάει στο σπίτι και υποκρινόμενη ότι όλα βαίνουν καλώς. Η ίδια μπορεί να μην έχει το θάρρος να εξομολογηθεί σε κανέναν το προσωπικό της δράμα, πέρα από τα ίδια της τα παιδιά, τα οποία, άθελά τους, γίνονται συχνά μάρτυρες αυτής της ανυπόφορης, για τον ψυχισμό της γυναίκας, κατάστασης. Σε κάποιες όμως καιριές στιγμές, η Τασούλα θα βρει το θάρρος να ορθώσει το ανάστημά της και να αποδειχτεί, ως το τέλος, μία πολύ δυνατή ύπαρξη προικισμένη με το σπάνιο χάρισμα της συγχώρεσης.

Το λεωφορείο και οι πέντε στάσεις τις οποίες η πρωταγωνίστρια κάνει καθημερινά προκειμένου να πάει στη δουλειά της-μονάχα εκεί, δεν πηγαίνει ποτέ αλλού- συμβολίζει την ίδια της τη ζωή, η οποία περνά γρήγορα και χάνεται όπως ένα λεωφορείο που διασχίζει με ταχύτητα έναν άδειο δρόμο: μία στείρα καθημερινότητα με πολλή δουλειά στο ΑΧΕΠΑ και στο σπίτι, με ελάχιστες μόνο αναλαμπές χαράς. Επιπροσθέτως, το λεωφορείο πάντοτε αποτελεί- έστω και άθελά της, μέρος της ζωής της, εφόσον ο σύζυγός της είναι οδηγός και η ίδια διατηρεί εν μέρει την κυριότητα του λεωφορείου που οι γονείς της αγόρασαν στον άντρα της μετά τον γάμο.

Πέντε, λοιπόν, οι στάσεις του λεωφορείου από το σπίτι της στο ΑΧΕΠΑ, πέντε και οι μοιραίες στάσεις της και στη ζωή: η σχολή της νοσηλευτικής και η μετοικεσία της στη Θεσσαλονίκη, ο γάμος της και η διαπίστωση του αληθινού προσώπου του συζύγου που είχε η ίδια επιλέξει, η γέννηση των παιδιών της και η καθυστερημένη της απόφαση να χωρίσει έστω και μετά από πολλά χρόνια. Τελευταία στάση, η ανιδιοτέλεια και η μεγαλοψυχία που επιδεικνύει η ίδια ως το τέλος και η οριστική της απαλλαγή από το ψυχολογικό μαρτύριο.

Ο Μάκης Τσίτας αποκρύβει με μαεστρία τη συγγραφική του ιδιότητα πίσω από το πρόσωπο της Τασούλας. Έτσι δεν κρίνει τις λανθασμένες και μοιραίες για την προσωπική της ευτυχία επιλογές της, ούτε την ατολμία που τη χαρακτηρίζει συχνά στις πράξεις της, αλλά ούτε και την υποταγή της στις κοινωνικές συμβάσεις με τις οποίες έχει γαλουχηθεί από την κλειστή κοινωνία του χωριού της. Στο τέλος όμως επιλέγει να τη λυτρώσει από το δράμα της και να την ανταμείψει για την ιώβεια υπομονή και το σθένος που επέδειξε.

Τρυφερή, συναισθηματική, με άφθονους διαλόγους, χωρίς μακροσκελείς και κουραστικές περιγραφές, η πρωτοπρόσωπη αφήγηση του Μ.Τ. διατηρεί τη δροσεράδα της και προσφέρει μπόλικη τροφή για σκέψη σχετικά με το δράμα που περνούσαν οι γυναίκες οι οποίες, ιδίως στα παλιά χρόνια, υπέμειναν τα πάνδεινα παγιδευμένες στις στενές πατριαρχικές αντιλήψεις και τη ιερή αφοσίωσή τους στον σύζυγο και στα παιδιά τους.